

از تمامی جلسات درس سؤال طرح شده است اما کامپیوتر ۱۵ سؤال برای هر کدامتان از بخش های مختلف انتخاب خواهد کرد. احتمال چند درصد پرسش مشابه منتفی نیست. بنابر این برای محکم کاری اجازه بازگشت به پرسش قبل داده نخواهد شد و زمانتان هم محدود است. بی دغدغه و با آرامش پاسخ دهید و اطمینان داشته باشید دانشجویانی که بدون غیبت و با حضور فعال در جلسات درس شرکت داشته اند، قادرند امتیاز کامل کسب کنند. ان شاءالله

پرسشهای فارسی عمومی دی ماه ۱۴۰۰ که به شکل مجازی برگزار شده است:

(بدیهی ست در آزمون حضوری هم تمامی پرسشها تا پایان جلسه امتحان پیش چشم شماست و هم امکان دارد تعداد پرسشها بیشتر از ۱۵ مورد باشد و توضیح بیشتری خواسته شود.)

با نام و یاد خدا

- بیت از کیست؟ و پیام آن چیست؟ شاد زی با سیاه چشمان شاد که جهان نیست جز فسانه و باد
- ماجرای شعر "بوی جوی مولیان" چیست و چرا از آن با عنوان یکی از معجزات هنر شعر یاد می کنیم؟
- نثر ساده (مُرسل) با نثر فنی چه تفاوتی دارد؟ آثار زیر مصداق کدامیک از آنها هستند؟
(نصیحه الملوک غزالی - مرزبان نامه - کلیله و دمنه - سیاست نامه یا سیر الملوک)
- محتسب و مست مولانا (محتسب در نیمه شب جایی رسید) با قطعه "مست و هوشیار" پروین چه شباهت و تفاوتی دارد؟
- حکایت "باخه و بطن" را از چه کتابی خواندید و در دوره دبستان با چه عنوانی بازنویسی کرده بودند؟
- مثل معروف "شب خیز باش تا کامروا باشی" در کدام کتاب و چگونه در مورد انوشیروان نقل شده است؟
- کتابی که جامی به تقلید از گلستان نوشته چه نام دارد؟ نفعات الانس او دارای چه محتوایی است؟
- "رودکی" را پدر شعر فارسی و "نیما" را پدر شعر معاصر نامیده اند، چه وجه اشتراکی در آثار آنها هست که برآورنده این عناوین باشند؟
- چرا نیما در این بخش از شعرش پی در پی کلمات قافیه دار می آورد حال آنکه گاهی در شعر معاصر شاهد سطرهایی بدون قافیه هستیم؟

دست‌ها می‌سایم که دری‌بگشایم؛ به عبث می‌پایم ...

- نیما در مطلع شعر معروف داروک می‌گوید: "خشک آمد کشتگاه من / در جوار کشت همسایه!" چه برداشت سیاسی از این کلام می‌توان داشت؟ شاعر می‌خواهد چه بگوید؟ چرا؟

- منظور فردوسی از این بیت چیست؟ "نخستین فطرت، پسین شمار / تویی خویشان را به بازی مدار"

- "بیوراسب" یعنی چه؟ به چه کسی می‌گفتند؟ در شاهنامه و تاریخ بلعمی چگونه از او یاد شده است؟

- این جمله از قول چه کسی نقل شده است و منظورش چیست؟

"من مردی آهن‌گرم؛ نه از بهر آن برخاستم که مملکت گیرم که مراد من بدین آن بود که خلق را از بیدادی برهانم."

- جمله زیر به نقل از آثارالباقیه ابوریحان بیرونی و از قول موبدان آتشکده کاریان است؛ خطاب به چه کسی است و مفهومش چیست؟

"گفتند که چون ما در نزد پادشاهی که از تو بزرگتر است ایستاده بودیم، این بود شرط ادب بجا نیاموردیم!"

- بیت زیر سروده کدام شاعر و در مورد چه ماجرای است؟ خطاب به کیست و منظورش چیست؟

خبرت هست که از هرچه درو چیزی بود / در همه ایران امروز نماندست اثر؟

- اختلاف املائی این واژه‌ها چه تفاوتی در معنی آنها ایجاد می‌کند؟

ثمر، سمر — خاستن، خواستن — هول، حول و حوش

- این بیت انوری که در مورد یکی از حاکمان روزگارش سروده به چه معنی است؟ و چه سروده مشابهی از

پروین اعتصامی برای آن سراغ دارید؟ (اشاره کنید کافی است).

درّ و مروارید طوقش اشک طفلان من است / لعل و یاقوت ستامش خون ایتم شماس!

- در این بخش از کلیله و دمنه، راجع به فعلی که زیر آن خط کشیده شده است توضیح دهید و بنویسید

فاعلش چندم شخص است؟ چرا؟

"چون تو را برداشتیم و در هوا رفت، چندان که مردمان را چشم بر ما افتد هرچیز گویند راه جدل بربندی و

البته لب‌نگشایی!"

- بیت زیر از کدام سروده پروین اعتصامی و از قول چه کسی و خطاب به کیست؟

به که برگردی به ما بسپاری اش کی تو از ما دوست تر می داری اش!

- این بیت را از شعر دریچه های اخوان ثالث معنی کنید.

عمر آینه بهشت، اما آه!... بیش از شب و روز تیر و دی کوتاه

- به نظر شما چرا "م. امید" در شعر "باغ بی برگی" پاییز را پادشاه فصل ها خوانده است؟

- ادعای زبر از کدام نویسنده است و منظورش چیست؟

می خواهم که داد این تاریخ به تمامی بدهم و گرد زوایا و خبایا برگردم تا هیچ چیز از احوال پوشیده نماند.

- معنی این جمله مرزبان نامه چیست؟

"متنگروار بر وی زبند و بی آسیبی که رسانند جامه او بستانند"

- بیت را معنی کنید. گفت برتر شو از بر خورشید که رطب خیره بار نارد بید

- بیت را معنی کنید. اوّل و آخر قرآن ز چه "بی آمد و" سین" یعنی اندر ره دین رهبر تو قرآن "بس"!

- این عبارت تذکره الاولیای عطار از قول کیست؟ و منظورش چیست؟

شیخ گفت: محمود را بگویند چنان در اطیعوالله مستغرقم که از اطیعوالرسول خجالت ها دارم تا به اولوالامر چه رسد!

- بیت را معنی کنید. زان پیش که دست و پا فروبندد مرگ آخر کم از آنکه دست و پای بزیم!

- دوبیتی و رباعی را چگونه از هم تشخیص می دهید؟

- چرا در مطلع شعر ا. بامداد "صورتگران" و "بسیار" پشت سر هم و در یک سطر نوشته نشده است؟

پیش از تو

صورتگران

بسیار

از آمیزه رنگ ها / آهوان برآورده اند!

- شاملو را از جنبه های زیر چگونه می شناسید؟

شعر - دیکلمه - ترجمه - تصحیح - پژوهشهای فولکلوریک

- کتاب اسرارالتوحید نوشته چه کسی و در مورد کیست؟

- این سطر را از اسرارالتوحید معنی کنید.

ایشان تبع بسیار داشتند و شیخ ما را عظیم منکر بودند.

- این سطر را از اسرارالتوحید معنی کنید.

شیخ ما پیوسته بر سر منبر بیت می گفتی و دعوت های با تکلف می کردی.

- کدام کتاب فروغ فرخزاد ماندگارتر است؟ چرا؟

- سطری از کشف المحجوب و بیتی از بوستان سعدی نقل می شود، در مشابهت آنها صحبت کنید و

بنویسید دعا در حق چه کسانی بوده است؟

بارخدایا چنان که این گروه را اندر این جهان عیش خوش داده ای، اندر آن جهان نیز عیش خوششان ده.

خوشست این پسر وقتش از روزگار خدایا همه وقت او خوش بدار

- نثر سفرنامه ناصر خسرو چگونه نثری است؟ این عبارات آن را معنی کنید.

وی نعمت خویش از هیچ کس دریغ ندارد و خود صائم الدهر قائم اللیل باشد و به هیچ شغل دنیا مشغول

نشود.

- بیت رو به رو چه معنی دارد؟ خویشان آرای مشو چون بهار تا نکند در تو طمع روزگار

- معنی بیت را بنویسید. بسا گل را که نغز و تر گرفتند بیفکنند چون بو بر گرفتند

- معنی بیت را بنویسید.

مست است زمین زیرا که خوردست به جای می در کاس سر هر مز خون دل نوشروان

- مثنوی "نادره پیری ز عرب هوشمند" میرزا صادق تفرشی چه شباهتی با قصیده "ایوان مدائن" خاقانی

دارد؟ چه مفهوم و پیامی از شعر صادق تفرشی در ذهنتان مانده است؟

- مفهوم عبارت زیر را از گلستان سعدی به فارسی زلال امروز بنویسید.

جان پدر؛ تو نیز اگر بختی به که در پوستین خلق افتی!

- مفهوم عبارت زیر را از گلستان سعدی به فارسی زلال امروز بنویسید.

التجا به سایه دیواری کردم، مترقب که کسی حرّ تموز از من به برد آبی فرو نشاند.

- مفهوم بیت زیر را از گلستان به فارسی زلال امروز بنویسید.

به آدمی نتوان گفت ماند این حیوان مگر ذراع و دستار و نقش بیرونش

- مفهوم بیت زیر را از گلستان به فارسی زلال امروز بنویسید.

بگرد در همه اسباب و ملک و هستی او که هیچ چیز نبینی حلال جز خورش

- مفهوم بیت زیر را از گلستان به فارسی زلال امروز بنویسید.

- گر از بسیط زمین عقل منعدم گردد به خود گمان نبرد هیچکس که نادانم

- مسمط تضمینی چه نوع شعری است؟ چرا گفتم مسمطی که از قطعۀ "گل خوشبوی" گلستان سعدی ساخته اند، سرودۀ بهار نیست!

- بیت را معنی کنید و به ظرافت آن اشاره نمایید.

گر بگویم که مرا با تو سر و کاری نیست در و دیوار گواهی بدهد کاری هست!

- بیت را معنی کنید و به ظرافت آن اشاره نمایید.

به غنیمت شمر ای دوست دم عیسی صبح تا دل مرده مگر زنده کنی کاین دم ازوست!

- بیت را معنی کنید و به ظرافت آن اشاره نمایید.

میفراز گردن به دستار و ریش که دستار پنبه ست و سبلت حشیش

- بیت را معنی کنید و به ظرافت آن اشاره نمایید.

خبزدو همان قدر دارد که هست وگر در میان شقایق نشست

- بیت را معنی کنید و به ظرافت آن اشاره نمایید.

درم به جورستانان زر به زینت ده بنای خانه کنانند بام قصر اندای!
- بیت مولوی را معنی کنید.

در هوس خیال او همچو خیال گشته ام وز سر رشک نام او نام رخ قمر برم!
- بیت مثنوی را معنی کنید.

در کف هر کس اگر شمعی بُدی اختلاف از گفتشان بیرون شدی
- بیت مثنوی را معنی کنید.

سجدهٔ خلق از زن و از طفل و مرد زد دل فرعون را رنجور کرد
- از حکایت مثنوی با عنوان تنازع ۴ کس بر سر انگور، چه نتیجه ای می گیرید؟

- شعر کوچهٔ زنده یاد فریدون مشیری را با صدای شاعر در کلاس شنیدید؛ چه سرودهٔ دیگری مشابه همین مضمون عاشقانه دارد؟ این کلمه را "گِل" خواند یا "گُل"؟ "... شب و صحرا و گِل و سنگ / همه دل داده به آواز شباهنگ ..."

- مفهوم این بیت از سرودهٔ مشیری را به نثر زلال امروز بنویسید و بگویید چه کسی را وصف می کند؟

کبود آسمان هم‌رنگ دریاست کبود چشم تو زیباتر از اوست!
- منظور شاعر از "موسی چُمبه" کیست و چرا اینگونه سخن گفته است؟

صحبت از عیسی و موسی و محمد نابجاست / قرن موسی چُمبه هاست!
- بیت حافظ را معنی کنید.

آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است با دوستان مروّت ، با دشمنان مدارا!
- بیت حافظ را معنی کنید.

حافظ به خود نپوشید این خرقة می آلود ای شیخ پاک دامن معذور دار ما را
- بیت حافظ را معنی کنید.

بهار عمر خواه ای دل وگرنه این چمن هر سال چو نسرین صدگل آرد بار و چون بلبل هزار آرد

- بیت حافظ را معنی کنید.

همای گو مفکن سایه شرف هرگز بر آن دیار که طوطی کم از زغن باشد!

- بیت حافظ را معنی کنید.

تو را صبا و مرا آب دیده شد غمّاز و گرنه عاشق و معشوق رازدارانند

- بیت حافظ را معنی کنید.

گرچه می گفت که زارت بکشم می دیدم که نهانش نظری با من دلسوخته بود

- بیت حافظ را معنی کنید.

خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی

- بیت حافظ را معنی کنید.

مکذّر است دل آتش به خرقه خواهم زد بیا ببین که کرا می کند تماشایی!

- حافظ با این بیتش چگونه آشنایی زدایی کرده است؟

کرده ام توبه به دست صنم باده فروش که دگر می نخورم بی رخ بزم آرای!

- این عبارت بهارستان یعنی چه؟

گفت ای خلیفه پیغمبر به روضه منوره وی که از من بگذر؛ گفت که از این مقام گام برندارم تا سر تو را بر سر نیارم.

- این بیت جامی در وصف کیست و منظورش چیست؟

چون میسر نیست بر من کام او عشق بازی می کنم با نام او

- منظور جامی از بیان این مطلب در نفحات الانس چیست؟

درویش کاسه ای چوبین داشت، در زیر سر بنهاد و گفت الله و جان بداد! عطار را حال متغیر شد، و دکان بر هم زد و به این طریق در آمد.

- بیت جامی را معنی کنید.

مرا به هیچ مقامی ، نبود غیر تو کامی طواف و سعی که کردم به جستجوی تو کردم

- این دو مصرع از کدام شاعر معاصر است و چه ادعایی دارد؟

من که از بازترین پنجره با مردم این ناحیه صحبت کردم/ حرفی از جنس زمان نشنیدم!

- این بخش از کلام سهراب را تفسیر کنید.

من به اندازه یک ابر دلم می گیرد/ وقتی از پنجره می بینم حوری / دختر بالغ همسایه/ زیر کمیاب ترین

نارون روی زمین/ فقه می خواند!

- فکر می کنید منظور شاعر در شعر "پشت هیچستان" از این گفته چیست؟

تا نسیم عطشی در بن برگی بدود/ زنگ باران به صدا در می آید!

- بیت از کیست و مفهومش چیست؟

زخم می باشد گران شمشیر لنگردار را زینهار از دشمنان بردبار اندیشه کن

- بیت از کیست و مفهومش چیست؟

زنگ افسوسی به دست خواجه هنگام رحیل از شمار درهم و دینار می ماند به جا

- بیت از کیست و مفهومش چیست؟

از دانش آنچه داد کم رزق می نهد چون آسمان درست حسابی ندید کس

- بیدل کیست و مفهوم این بیتش چیست؟

فلک عمریست دور از دوستان می داردم بیدل به روی صفحه آفاق بیت فرد را مانم!

- بیت از کیست و مفهومش چیست؟

منتظران بهار بوی شکفتن رسید مژده به گلها برید یار به گلشن رسید

- بیت از کیست و مفهومش چیست؟

از ضعف به هرجا که نشستیم وطن شد وز گریه به هرسو که گذشتیم چمن شد

- مفهوم بند زیر را به نثر امروز بازنویسی کنید و بگویید یادگار چه دوره ای و اثر قلم چه کسی است؟

مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشتهٔ مراودات حضوری گسسته و شیشهٔ شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دوسال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از اینجانب قاصدی و پیامی.

- استاد دکتر عبدالحسین زرین کوب در نوشته ای کوتاه از خاطرهٔ آشنایی اش با خیام سخن گفته بود؛ خیلی مختصر اشاره کنید که چگونه اندیشهٔ خیامی در کودکی بر او تأثیر گذاشت؟

- چه مطلبی از جبران خلیل جبران در کلاس خواندید؟ زنده یاد سید حسن حسینی ترجمهٔ آن را در چه کتابی آورده بود؟

- نوشتهٔ کوتاه "سنگریزه" از کدام نویسنده خواندید؟ و مرادش از آوردن آن تمثیل چه بود؟

- دماوندیهٔ بهار در کدام قالب شعری سروده شده است؟ شاعر چگونه می خواست این کوه داد دل مردم خردمند را از بی خردان سقله بگیرد؟

- بهار در ابیات زیر دو توصیف متفاوت از کوه دماوند دارد؛ آنها را به زبان ساده بنویسید.

تو مشت درشت روزگاری از گردش قرن ها پس افکند

تو قلب فسردهٔ زمینی از درد ورم نموده یک چند

- بیت زیر را معنی کنید و بگویید از کدام شعر انتخاب شده است؟

دید کش دور به انجام رسید آفتابش به لب بام رسید

- بیت زیر را معنی کنید و بگویید از کدام شعر انتخاب شده است؟

گرچه از عمر دل سیری نیست مرگ می آید و تدبیری نیست

- بیت زیر را معنی کنید و بگویید از کدام شاعر است؟

ما از آن سال بسی یافته ایم کز بلندی رخ برتافته ایم

- بیت زیر را معنی کنید و بگویید از کدام شاعر است؟ چرا کلمهٔ نخست را در قلاب آورده ام؟

[آری] این خاصیت مردار است عمر مردارخوران بسیار است!

- بیت زیر از شعر زیبای قو اثر حمیدی شیرازی است؛ به نظر می رسد آن را خطاب به چه کسی سروده باشد؟ چرا؟

تو دریای من بودی آغوش واکن که می خواهد این قوی زیبا بمیرد!

- این بیت در وصف کدام پرنده است؟ چرا شاعر آن را انتخاب کرده است؟

چو روزی ز آغوش دریا برآمد شبی هم در آغوش دریا بمیرد

- اگر شعر "قوی زیبا" را به خاطر دارید ، بگویید چرا شاعر خواسته است سرنوشتی چون قو داشته باشد؟

- چرا معتقدیم حمیدی مثنوی مرگ شبدیز را به خوبی تمام کرده و با سخنوری از عهده تنگنای کلام برآمده است؟ بیت های پایانی اینها هستند:

رسید اینجا دم جانبخش عیسی که زد فریاد خسرو کای نکیسا

چه گفתי باد آتش خیز من مرد؟ سبک پی مرکب شبدیز من مرد؟

نکیسا گفت با لحنی دل آویز نه من گفتم ؛ چنین فرمود پرویز!

- بند زیر از نوشته استاد محمدعلی اسلامی ندوشن با عنوان "دموکراسی واقعی" گرفته شده است؛ با زبان ساده بنویسید چه پیشنهادی ارائه کرده و این تقاضا مربوط به چند سال پیش است؟

"برای نجات دنیا و ایجاد دموکراسی جهانی باید علم که سهمگین ترین نیروها را در اختیار دارد قدرت را از دست سپاهیان و سلحشوران بگیرد و به دست دانشمندان و سیاستمداران روشن بین و توده مردم بدهد."

- دکتر غلامحسین یوسفی در نوشته ای با عنوان "یادی از یک معلم" ، اذعان دارد اگر توفیقی در کسب علم نصیب شده است مدیون دلسوزی مدیر دبستان خود است، نیازی به ذکر نام آن معلم نیست اما بنویسید این مطلب را در کدام کتابش آورده است و برای ادای دین چه خاطره ای نقل کرده است؟ (اشاره کافی ست.)

